

Ἡ οἰκονομική αὐτοκρατορία τῶν «Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά»

(Κείμενο ἀπό τό ἔντυπο
«Ὁρθοδοξία καί αἵρεσις» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καί
Κυνουρίας, τευχ. 119, Ἀπρ. - Ἰουν. 2022)

Αἵρέσεις καί οἰκονομία

Ὅσοι ἀσχολοῦνται μέ τό φαινόμενο τῶν σύγχρονων αἱρέσεων, διαπιστώνουν ὅτι αὐτές ἐπιχειροῦν νά διεισδύσουν σέ κάθε τομέα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, μέ σκόπο νά τόν ἀλλώσουν, νά τόν κυριεύσουν ἢ τουλάχιστον νά τόν ἐκμεταλλεῦτον. Ἐνας ἀπό αὐτούς εἶναι ἡ οἰκονομία. Ὑπάρχουν αἵρέσεις καί παραθρησκευτικές ὀργανώσεις, πού ἐπιχειροῦν νά ἐλέγξουν ἀκόμη καί οἰκονομίες κρατῶν (Σαηεντολογία) ἢ νά θέσουν στήν ἀπόλυτη ἐξουσία τους κερδοφόρες ἐπιχειρήσεις. Ἄλλες ἐμφανίζονται ὡς οἰκονομικές αὐτοκρατορίες, μέ ἰσχυρή παρουσία στήν παγκόσμια οἰκονομία. Γενικά, οἱ αἵρέσεις δέν ἐνδιαφέρονται γιά τή σωτηρία ἢ γιά τό καλό τῶν μελῶν τους, ἀλλά γιά τήν ἐκμετάλλευσή τους. Εἶναι μηχανισμοί σκληρῆς οἰκονομικῆς (καί κάθε ἄλλου εἴδους) ἐκμετάλλευσης.

Βέβαια, κάθε κοινωνικό φαινόμενο ἔχει καί τήν οἰκονομική του πλευρά. Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τή θρησκεία, γιά κάθε θρησκεία. Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Δέν ὑπάρχει θρησκεία, ὀργάνωση, ομάδα, ἀνθρώπινη δραστηριότητα, ἄσχετη μέ τήν οἰκονομία. Κάθε κοινωνικό μόρφωμα ἐμφανίζεται ἀναγκαστικά μέ πολλές πλευρές ἢ ιδιότητες, μία ἀπό τίς ὁποῖες εἶναι ἡ οἰκονομική. Τό ζήτημα εἶναι, ποιά ἀπό τίς ιδιότητες αὐτές δεσπόζει σέ κάθε περίπτωση, ποιά προηγεῖται, ποιά εἶναι σημαντικότερη. Δυστυχῶς, στή συντριπτική πλειονότητα τῶν σύγχρονων αἱρέσεων κυριαρχεῖ καί δεσπόζει ἡ οἰκονομική πλευρά.

Τό ἴδιο ἀκριβῶς ἰσχύει καί μέ τήν ἐταιρεία «Σκοπιά» τῶν «Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά». Ὅπως θά δοῦμε στή συνέχεια, εἶναι μιά παγκόσμια ὀργάνωση, πού στηρίζεται σχεδόν ἀποκλειστικά στήν ἐκμετάλλευσή τῶν ὀπαδῶν της. Κάποιοι νομίζουν ὅτι οἱ ὀπαδοί αὐτοί πληρώνονται γιά νά ἐγκαταλείψουν τήν προηγούμενη πίστη τους καί προσχωροῦν στήν ἐταιρεία ἢ ἐντάσσονται σ' αὐτήν γιά νά ἔχουν οἰκονομικά ἢ κάποια ἄλλα ὀφέλη. Στήν πραγματικότητα, ἰσχύει τό ἀντίθετο: ὅσοι ἐντάσσονται στήν ὀργάνωση, συνεχῶς προσφέρουν: χρῆμα, ἐργασία, ὑπηρεσίες κάθε εἴδους. Τό «ἐνδιαφέρον» γιά τά οἰκονομικά προβλήματα συνανθρώπων μας, γιά τή δυστυχία, τήν ἀσθένεια, τά πλήγματα τῆς ζωῆς εἶναι, συνήθως, τό δόλωμα γιά νά ἀκολουθήσει ἡ σκληρή ἐκμετάλλευσή ἀπό τίς δομές τῆς ἐταιρείας. Συνήθως, ἡ «Σκοπιά» δέν ἐπιχειρεῖ νά ἀποκρούσει

ούτε τήν προέλευσή της, ούτε τίς ἐμπορικές δραστηριότητές της. Ἔτσι, ὁ ὄρος «ἐταιρεία» διατηρεῖται μέχρι σήμερα στόν ἐπίσημο τίτλο της («Βιβλική καί Φυλλαδική Ἐταιρεία Σκοπιά τῆς Πενσυλβανίας»)!. Αὐτό σημαίνει, ὅτι μοναδικός ἐκπρόσωπος τοῦ Θεοῦ στή γῆ καί ἀποκλειστικός «ἀγωγός τοῦ Ἰεχωβά» θεωρεῖται μιά ἐταιρεία, μιά ἐπιχείρηση!

Τό ἱστορικό μιᾶς κερδοφόρου ἐταιρείας

Ὁ ἰδρυτής τῆς ὁργάνωσης Κάρολος Ρῶσσελ (1852-1916) ἀνήκε σέ μιά ομάδα Ἀντβεντιστῶν στήν Ἀμερική, πού ἀσχολοῦντο ιδιαίτερα μέ τόν ὑπολογισμό τῶν ἔσχατων γεγονότων καί τῆς ἔλευσης τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἴδιος εἶχε ἐξαιρετική ἐπιτυχία σέ ἐπιχειρηματικές δραστηριότητες. Σταδιακά ἄρχισε νά διαφοροποιεῖται ἀπό τούς Ἀντβεντιστές, ὅταν μάλιστα εἶχαν ἤδη διαψευσθεῖ κάποιοι ὑπολογισμοί τους. Τό 1879 ἄρχισε νά ἐκδίδει δικό του θρησκευτικό περιοδικό καί τό 1881 ἰδρύσε μιά ἰδιωτική ἐπιχείρηση (Konzern) μέ τίτλο «Ἐκδοτική Ἐταιρεία τοῦ Πύργου», τήν πρώτη μορφή τῆς ὁργάνωσης τῶν «Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά». Ὡστόσο, οὔτε τότε, οὔτε ἀργότερα ὁ Ρῶσσελ εἶχε τήν πρόθεση νά ἰδρύσει μιά νέα θρησκευτική ομάδα ἢ μιά «ἐκκλησία»· ἔτσι ἐξελίχθηκαν τά πράγματα κυρίως μετά τόν θάνατό του. Ἰδρύσε ἀπλά μιά νέα ἐμπορική ἐπιχείρηση, μεταξύ τῶν ἄλλων, πού ἤδη εἶχε, ὅπως ἀκριβῶς σήμερα ἀνοίγει κάποιος ἕνα βιβλιοπωλεῖο ἢ ἰδρύει ἕναν ἐκδοτικό οἶκο.

Τό 1884 μετέτρεψε τήν ἐπιχείρηση αὐτή σέ μετοχική ἐταιρεία ἢ μᾶλλον σέ ἀνώνυμη ἐταιρεία (Incorporated), πού λειτουργοῦσε ὡς νομικό πρόσωπο μέ τόν τίτλο «Φυλλαδική Ἐταιρεία Σκοπιά τῆς Σιών». Τό 1896 μετονομάσθηκε σέ «Βιβλική καί Φυλλαδική Ἐταιρεία Σκοπιά» καί ἀπό 1955 ἔχει τό σημερινό της ὄνομα: «Βιβλική καί Φυλλαδική Ἐταιρεία Σκοπιά τῆς Πενσυλβανίας». Σ' αὐτήν μποροῦσε νά μετέχει ὁποιοσδήποτε, προσφέροντας 10 δολάρια καί ἀποκτώντας τό δικαίωμα μιᾶς ψήφου. Κύριος μέτοχος ἦταν, βέβαια, ὁ ἴδιος, ὁ ὁποῖος, ἀπό τήν πώληση ἄλλων ἐπιχειρήσεών του, ἐξασφάλισε τό ποσό τῶν 350.000 δολαρίων καί τό μετέτρεψε σέ μετοχές στήν ἐταιρεία, ἐνῶ ταμίας καί γραμματέας ἦταν ἡ τότε σύζυγός του. Ὁ Ρῶσσελ δέν ἀπέκρυπτε τόν ἐμπορικό χαρακτήρα τῆς ἐταιρείας. Αὐτή, ὅπως ἀναφέρει ὁ ἴδιος, «εἶναι ἀπλῶς μιά ἐμπορική ἐπιχείρηση (Business Association) ... Ἰδρύθηκε ὡς ἐταιρεία στήν πολιτεία τῆς Πενσυλβανίας καί εἶναι ἐξουσιοδοτημένη νά διατηρεῖ καί νά διαχειρίζεται περιουσία ... Δέν εἶναι πίστη (creed) ἢ δόγμα (confession). Εἶναι ἀπλῶς μιά ἐπιχείρηση (business), κατάλληλη νά διαδίδει τήν ἀλήθεια ... Καθένας πού θά προσφέρει 10 ἢ περισσότερα δολάρια στά κεφάλαια τῆς ἐταιρείας γιά τή διάδοση τῆς ἀλήθειας, εἶναι ἕνα μέλος μέ ψήφο».

Ὡστόσο, μέσω τῶν ἐντύπων αὐτῆς τῆς ἐταιρείας ἄρχισε νά διακινεῖται μιὰ διδαχὴ καί νά κηρύσσεται μιὰ «ἀλήθεια», πού δέν ἦταν ἄλλη ἀπό τίς θρησκευτικές ἀντιλήψεις τοῦ ἰδρυτῆ της. Αὐτές δέν διέφεραν πολὺ ἀπὸ τίς ἀντιλήψεις τῶν Ἀντβεντιστῶν τῆς ἐποχῆς του. Ὁ Ρῶσσελ ἄρχισε νά ἀποκτᾶ ὀπαδοὺς, οἱ ὁποῖοι τὸν θεωροῦσαν κάτι σάν «προφήτη». Ἀλλά, καί ὁ ἴδιος πίστευε στὴ «θεία» ἀποστολὴ του, ταυτίζοντας τὸν ἑαυτό του μέ τὸν «πιστό καί φρόνιμο δοῦλο» τῆς εὐαγγελικῆς παραβολῆς (Ματθ. 24, 45-47), μέ προορισμό νά μοιράζει κατάλληλη τροφή στὸν κατάλληλο καιρό.

Μετά τὸν θάνατο τοῦ Ρῶσσελ (1916) ὁ ἐκτελεστής τῆς διαθήκης του Ἰωσήφ Ρόδερφορντ (1869-1942), ἐκτόπισε μέ διάφορα νομικά τεχνάσματα τοὺς στενοὺς συνεργάτες τοῦ ἰδρυτῆ τῆς ὀργάνωσης, παραβίασε τὴ βούλησή του καί ἔγινε ὁ διάδοχός του στὴν ἡγεσία τῆς ἐταιρείας. Μέ τὴ νέα ἡγεσία ἡ ἐταιρεία ἔλαβε τὴ μορφή πού ἔχει σήμερα. Βασικά σημεῖα τῆς διδαχῆς τοῦ Ρῶσσελ παραμερίστηκαν ἔντεχνα. Ὁ Ρῶσσελ ἔπαψε νά θεωρεῖται ὁ «πιστός καί φρόνιμος δοῦλος», πού μοίραζε τροφή «ἐν καιρῷ». Ὁ «δοῦλος» τῆς παραβολῆς ἦταν πλέον ὁ νέος πρόεδρος καί, ἀργότερα, ἡ ἴδια ἡ ἐταιρεία (ἡ συλλογικὴ ἡγεσία της). Κέντρο τῆς ζωῆς τῶν ὀπαδῶν ἦταν μέχρι τότε τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ καί ἡ «ἀνάπτυξη τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Χριστοῦ», κάτι ἀντίστοιχο μέ ὅ,τι ἐμεῖς ἀποκαλοῦμε «ὁμοίωση Χριστοῦ». Κι αὐτὸ ὅμως, μεταξύ ἄλλων, ἔπαψε νά ἰσχύει. Κέντρο τῆς ζωῆς τῶν ὀπαδῶν ἔγινε στό ἐξῆς τὸ «ἔργο» ἢ ἡ «ὑπηρεσία» γιὰ τὴ διάδοση τῶν ἐντύπων τῆς ἐταιρείας. Οἱ συναθροίσεις προσευχῆς καί μελέτης τῆς Γραφῆς, πού λειτουργοῦσαν στό παρελθόν, ἔγιναν «ὑπηρεσιακὲς ὀργανώσεις» γιὰ τὸν συντονισμό τοῦ «ἔργου». Ἡ διάδοση τῶν ἐντύπων «ἀπὸ σπίτι σέ σπίτι» θεωρήθηκε ἓνα εἶδος λατρείας ἢ μᾶλλον ἡ μοναδικὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ! Ὁ Ρόδερφορντ μετέτρεψε σταδιακὰ τὴν ἐμπορικὴ ἐπιχείρηση τοῦ Ρῶσσελ σέ «θεοκρατικὴ» ὀλοκληρωτικὴ ὀργάνωση, πού ἀσκεῖ ἀπόλυτη ἐξουσία στὰ μέλη της. Τὸ 1938 ὅλες οἱ ὀμάδες τῶν ὀπαδῶν σέ ὅλο τὸν κόσμο ὑποχρεώθηκαν νά ὑπογράψουν μιὰ «ἀπόφαση», ὅπου μεταξύ ἄλλων ὁμολογοῦσαν: «ἀναγνωρίζομε ὅτι ... ἡ ἐταιρεία εἶναι ὁ ὁρατός ἐκπρόσωπος τοῦ Θεοῦ πάνω στὴ γῆ!» Ἦδη ἀπὸ τὸ 1925 ἡ «Σκοπία» διεκήρυττε ὅτι «ὄσοι ἀντιτίθενται ἢ ἀρνοῦνται νά δεχθοῦν τίς διδαχές της, γίνονται μέλη τῆς ὀργάνωσης τοῦ Σατανᾶ» καί ὅτι «ὄσοι ἀδελφοὶ διαφωνοῦν μέ τὸν Ρόδερφορντ, εἶναι ὑπηρετές τοῦ Σατανᾶ πού θά ὀδηγηθοῦν στὴ Γέεννα».

Οἱ διάδοχοι τοῦ Ρόδερφορντ ἀνέπτυξαν καί ἐδραίωσαν τὴ «θεοκρατία», πού οἰκοδόμησε ἐκεῖνος. Τὸ 1944 ὁ τότε πρόεδρος Νάθαν Νόρρ (1942-1977) τροποποίησε τὸ καταστατικὸ τῆς ἐταιρείας, μετατρέποντάς την σέ βορειοαμερικανικὴ ἐπιχείρηση. Ἡ «Βιβλικὴ καί Φυλλαδικὴ Ἐταιρεία Σκοπία τῆς Πενσυλβανίας» ἀνέλαβε τὴν «πνευματικὴ» ἡγεσία τῶν ὀπαδῶν, ἡ δέ νέα μετοχικὴ ἐταιρεία μέ τίτλο «Βιβλικὴ καί

Φυλλαδική Έταιρεία Σκοπιά της Νέας Υόρκης» ανέλαβε τό οικονομικό καί επιχειρηματικό μέρος. Ωστόσο, τό «Συμβούλιο Διευθυντών» καί στίς δύο εταιρείες εἶναι κοινό.

Οί πηγές τῶν ἐσόδων

Ἡ εταιρεία Σκοπιά» ιδρύθηκε ὡς ἐκδοτική ἐπιχείρηση καί ἔτσι παραμένει μέχρι σήμερα. Αυτό σημαίνει ὅτι τά κύρια ἔσοδά της προέρχονται ἀπό τίς ἐκδόσεις. Ὅπως εἶδαμε, ὁ Ρῶσσελ εἶχε ἐπενδύσει στήν εταιρεία τό ποσό τῶν 350.000 δολαρίων. Ὅταν πέθανε, τό βασικό κεφάλαιό της εἶχε ἀνέλθει στό ὕψος τῶν 1.500.000 δολαρίων. Σύμφωνα μέ παλαιότερα στοιχεία τῆς ἴδιας τῆς εταιρείας, τό 1986 ἐκδόθηκαν ἀπό αὐτήν «στά κυριότερα τμήματα», δηλαδή στίς ΗΠΑ, στή Γερμανία, στήν Ἰταλία, στήν Ἰαπωνία καί σέ «ἄλλες χῶρες», 43.958.303 Γραφές καί βιβλία. Ἄν ὑπολογίσουμε τό καθένα μέ ἐλάχιστη τιμή πώλησης 300 δραχμές καί ἄν ἀφαιρέσουμε τό κόστος παραγωγῆς τους, τότε τό καθαρό κέρδος γιά τό ἔτος ἐκεῖνο, μόνο ἀπό τή διάθεση Γραφῶν καί βιβλίων ἀνερχόταν στό ἀστρονομικό ποσό τῶν 11.868.741.810 δραχμῶν μέ τήν τότε ἀξία τῆς δραχμῆς! Ὅμως, ἡ εταιρεία, ὅπως εἶναι γνωστό, ἐκδίδει μεταξύ ἄλλων καί τά δύο δεκαπενθήμερα περιοδικά «Σκοπιά» καί «Ξύπνα». Σύμφωνα πάλι μέ παλαιότερα στοιχεία τῆς ἴδιας, τό 1988 τά περιοδικά αὐτά κυκλοφοροῦσαν σέ 48.790.000 τεύχη ἀνά μῆνα. Κάθε τεύχος στοίχιζε τότε 35 δραχμές. Ὑπολογίζοντας τά ἐτήσια ἔσοδα καί ἀφαιρώντας τό κόστος παραγωγῆς, προκύπτει τό ποσό τῶν 18.442.620.000 δραχμῶν, ὡς καθαρό κέρδος γιά τό ἔτος ἐκεῖνο καί μέ τίς τότε ἀξίες, μόνο ἀπό τά περιοδικά «Σκοπιά» καί «Ξύπνα»! Ἀπό τότε τά στοιχεία αὐτά ἔχουν ἀλλάξει ὑπερβολικά, πρὸς ὄφελος, βέβαια, τῆς εταιρείας. Ὅπως συνηθίζεται στόν χῶρο τῶν ἐπιχειρήσεων, ἡ «Σκοπιά» θέτει στόχους, καί οἱ στόχοι αὐτοί εἶναι ἡ αὐξηση τῆς παραγωγῆς καί, κατά συνέπεια, ἡ αὐξηση τῶν κερδῶν σέ ποσοστό 10% ἀνά ἔτος.

Ἄς σημειωθεῖ ὅτι κανένα ἔντυπο δέν παρέχεται δωρεάν ἀπό τήν ὀργάνωση. Ὅσα προσφέρονται στό «ἔργο ἀπό σπίτι σέ σπίτι» καί, γενικότερα, στίς προσηλυτιστικές ἐξορμήσεις τῶν ὀπαδῶν της, ἀγοράζονται ἀπό αὐτούς. Βέβαια, ἡ δαπάνη τους εἶναι πολύ μικρή καί, ὅπως ἰσχυρίζεται ἡ εταιρεία, προσφέρονται «σέ τιμή κόστους» ἢ καί «κάτω τοῦ κόστους». Ὅμως, αὐτό δέν ἀληθεύει. Σύμφωνα μέ μαρτυρίες πρώην μελῶν, πού γνωρίζουν πράγματα καί καταστάσεις, τό συνολικό κόστος παραγωγῆς σέ ὅλες τίς ἐκδόσεις της ἀνέρχεται μόλις στό 10% τῆς τιμῆς πώλησεως. Αυτό συμβαίνει, ἐπειδή ἡ εταιρεία δέν καταβάλλει καθόλου ἀμοιβές ἐργαζομένων. Ἐξοδα διαθέσεως, ἐπίσης, δέν καταβάλλονται, ἔξοδα διαφημίσεως δέν ἀπαιτοῦνται. Ὅλα αὐτά προσφέρονται ἀπό ἀφιερωμένους ὀπαδούς, πού

εργάζονται έναντι φαγητού και ύπνου. Η τροφή των εργαζομένων προέρχεται από ιδιόκτητες φάρμες, όπου τό προσωπικό εργάζεται, επίσης, χωρίς αμοιβή. Άμισθη έθελοντική εργασία, όμως, σημαίνει κέρδος, έσοδα για τήν εταιρεία. Σύμφωνα μέ νεότερα στοιχεία τής ίδιας από τό «Βιβλίο Έτους 2015», δίπλα στήν ένδειξη «Σύνολο Ωρών πού Δαπανήθηκαν στόν Άγρό» για τό 2014 αναγράφεται ό αριθμός των 1.945.485.604 ώρων εργασίας. Άς σημειωθεί, επίσης, ότι τό χαρτί για τίς εκδόσεις της προέρχεται από εργοστάσια παραγωγής, μέ τά όποια ή εταιρεία έχει συνάψει συμφωνίες, ώστε νά τό προμηθεύεται σέ ιδιαίτερα χαμηλές τιμές. Από τό έτος 1977 χρησιμοποιεί υπερσύγχρονο πολύγλωσσο ήλεκτρονικό σύστημα, πού εκτυπώνει έντυπα σέ εκατομμύρια αντίτυπα, ταυτόχρονα σέ 250 γλώσσες! Υπερσύγχρονα περιστροφικά πιεστήρια, πού λειτουργούν σέ πολλές χώρες, εκδίδουν αυτόματα τετραχρωμία, μέ απόδοση χίλια περιοδικά τό λεπτό (Βιβλίο Έτους 1987, έκτοτε ή εταιρεία έπαψε νά δημοσιεύει ακριβείς στατιστικές για τίς εκδοτικές της δραστηριότητες). Η παραγωγή τής «Σκοπιās» σέ εκδόσεις και μεταφράσεις υπερέβαινε τότε τήν αντίστοιχη του Βατικανού για τήν Άγία Γραφή και τής Μόσχας τής έποχής εκείνης για τή διάδοση των έργων του Μάρξ. Επιχειρηματικό ρίσκο στίς εκδόσεις της δέν υπάρχει. Όποιοδήποτε βιβλίο εκδοθεί, σέ εκατομμύρια αντίτυπα πάντοτε, έχει ήδη πωληθεί από τή στιγμή πού βρίσκεται στό πιεστήριο, γιατί κάθε «Μάρτυς του Ίεχωβά» θά σπύσει νά τό αγοράσει. Βιβλία και έντυπα τής εταιρείας, εκτός τής Άγίας Γραφής, και των περιοδικών «Σκοπιά» και «Ξύπνα» εκδίδονται κατά τακτά διαστήματα. Επίσης, παράγονται και διατίθενται στό εμπόριο μεταξύ άλλων προϊόντα ήχου και εικόνας θρησκευτικού περιεχομένου. Για παράδειγμα, τό έτος 1985 τό καθαρό κέρδος από κασσέτες μέ θρησκευτικά άσματα ανερχόταν στό ποσό των 98.000.000 δραχμών μέ τήν τότε αξία τής δραχμής (βλ. τά στοιχεία και τίς σχετικές παραπομπές στό Άντ. Άλεβιζοπούλου, Μιά δικτατορία στό Μπρούκλιν, Άθήνα 1994, σ. 399 έξ.).

Τά παραπάνω στοιχεία είναι ένδεικτικά για τά έσοδα από μία μόνο, τή σημαντικότερη βέβαια, δραστηριότητα τής «Σκοπιās», τήν εκδοτική. Αυτή, όμως, δέν είναι ή μόνη. Η εταιρεία έχει έσοδα και από πολλές άλλες πηγές. Τέτοιες είναι, ή άμισθη εργασία των όπαδών της, στήν όποια ήδη αναφερθήκαμε: εργασία στό «άπό σπίτι σέ σπίτι έργο», στά «Μπέθελ» (κοινόβια) τής όργάνωσης, στά εκδοτήρια, στά άγροκτήματα και άλλοι. Τά μέλη χωρίζονται σέ διάφορες κατηγορίες, ανάλογα μέ τήν προσφορά τους στό «έργο». Υπάρχουν οι «όλοχρόνιοι υπηρέτες», πού ζούν στά «Μπέθελ» (κοινόβια) τής εταιρείας, όπου εργάζονται, τρέφονται και διαμένουν μόνιμα. Υπάρχουν οι «ειδικοί σκαπανείς», πού άφιερώνουν στό έργο 130 ή περισσότερες ώρες τόν μήνα, οι «τακτικοί σκαπανείς», πού άφιερώνουν 70 ώρες, και οι «βοηθητικοί σκαπανείς», πού άφιερώνουν 30-50 ώρες τόν μήνα.

Υπάρχουν, τέλος, διάφορες μορφές «εὐαγγελιζομένων». Όλα τὰ μέλη ὀφείλουν νά καταβάλλουν τή «δεκάτη», τό ἕνα δέκατο τῶν εἰσοδημάτων τους, ἀλλά προτρέπονται νά μὴν περιορίζονται σ' αὐτήν, προσφέροντας ἀκόμη περισσότερα. Μὲ διάφορες μεθοδεύσεις ἢ ἑταιρεία ἀπαιτεῖ ἀπό τοὺς ὀπαδοὺς της νά τῆς προσφέρουν ὀλόκληρη τὴν περιουσία τους. «Γιατί νά μὴν πωλήσετε ὅλα τὰ ὑπάρχοντά σας; Δηλαδή νά τὰ μετατρέψετε σέ ζωοπάροχα ἐφόδια τοῦ νέου κόσμου;», προτρέπει σέ ἔντυπό της. Ἐπίσης, παρακινεῖ νέους καὶ ὑγιεῖς ἀνθρώπους, μεταξύ 17 καὶ 35 ἐτῶν, νά μὴν κάνουν οἰκογένεια, ἢ, ἂν εἶναι ἑγγαμοί, νά μὴν ἀποκτήσουν παιδιά, γιὰ νά ἐνταχθοῦν στὴν ὀλοχρόνια ὑπηρεσία, ὡς ισόβιοι εἰδικοί σκαπανεῖς, ἱεραπόστολοι καὶ ἀφιερωμένοι κοινοβιάτες (μπεθελίτες).

Στὰ ἀγροκτήματα τῆς ἑταιρείας, γνωστά ὡς «Φάρμες τῆς Βασιλείας», παράγονται διάφορα προϊόντα, γιὰ νά καλύπτουν τίς ἀνάγκες διατροφῆς τῶν ἐργαζομένων, ἀλλὰ καὶ γιὰ νά διοχετεύονται στό ἐμπόριο. Μιά ἀπὸ αὐτές στό Walkill ἐκτείνεται σέ 688 ἐκτάρια καὶ εἶναι σχεδόν τέσσερες φορές μεγαλύτερη ἀπὸ τό Δουκάτο τοῦ Monaco, μὲ μηνιαία παραγωγή (1985) 35 μοσχάρια, 60 χοιρινά, 5.000 κοτόπουλα, 85.000 αὐγά, 85.000 λίτρα γάλα. Στό ἰδιόκτητο γαλακτοκομεῖο της παράγονται τυριά, γιαούρτι, βούτυρο καὶ ἄλλα προϊόντα. Τό διατιθέμενο στό ἐμπόριο βούτυρο ἀγοράζεται ἀπὸ τοὺς ὀπαδοὺς σέ ἀκριβότερη τιμή, ὡς «βούτυρο τῆς βασιλείας»! Τό ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τό «λάχανο τῆς βασιλείας», πού παράγεται σέ ἄλλη φάρμα. Ἀγροκτήματα τῆς ἑταιρείας ὑπάρχουν σέ πολλές ἄλλες χῶρες, ἀκόμη καὶ στὴν Ἑλλάδα.

Θρησκεία ἢ κερδοσκοπικὴ ἐπιχείρηση;

Μὲ δεδομένα τὰ παραπάνω, προκύτει τό ἐρώτημα: Τί εἶναι, τελικά, ἢ «Σκοπιά», ἢ ὀργάνωση τῶν «Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά»; Εἶναι θρησκεία (θρησκευτικὴ ὀργάνωση, αἵρεση κ.λπ.) ἢ κερδοσκοπικὴ ἐπιχείρηση; Ὅπως εἶδαμε, εἶναι ὅπωςδήποτε μιά καλοστημένη ἐμπορικὴ ἐπιχείρηση μὲ τεράστια κέρδη, πού προέρχονται σχεδόν ἀποκλειστικά ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς ὀπαδοὺς της. Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ πρῶτος κίνδυνος πού διατρέχει ὁ ἐντασσομένος σ' αὐτήν εἶναι ὁ κίνδυνος τῆς οἰκονομικῆς ἐκμετάλλευσης, τῆς οἰκονομικῆς ἀφαιμάξης, τό νά γίνει χρηματοδότης καὶ ὑπηρετῆς μιᾶς παγκόσμιας καὶ πανίσχυρης ὀργάνωσης. Ἄν, μάλιστα, κατορθώσει νά ἀνέλθει στὶς «ἀνώτερες» κατηγορίες τῶν μελῶν της, πού εἶναι καὶ ὁ στόχος τῆς ὀργάνωσης, ὑπάρχει ὁ κίνδυνος νά ἀπωλέσει ὀλόκληρη τὴν περιουσία του, προσφέροντάς την «οἰκειοθελῶς» στὴν ἑταιρεία. Ἡ ἰδιοκτησία, ὅπως εἶναι γνωστό, εἶναι ἀγαθό, πού προστατεύεται ἀπὸ τὴν πολιτεία σέ ὅλο σχεδόν τὸν κόσμο, ἢ δὲ οἰκονομικὴ ἐκμετάλλευση εἶναι ἀδίκημα, πού προκαλεῖ τὴν ἐπέμβαση τῶν ἀρμόδιων ἀρχῶν, ὅπου αὐτό εἶναι ἐφικτό.

Όμως, πώς δικαιολογείται όλος αυτός ο αγώνας για πλουτισμό, τή στιγμή πού ή όργάνωση είναι ήδη πάμπλουτη και πανίσχυρη; Προφανώς, αίτια είναι ή άκόρεστη δίψα τής ήγεσίας της για άσκηση άπόλυτης έξουσίας πάνω σέ έκατομμύρια άνθρωπους - όπαδούς της. Άς σημειωθεί ότι, κατά τούς Πατέρες τής Έκκλησίας, κατ' έξοχήν χαρακτηριστικά του πάθους τής φιλαργυρίας είναι τό άκόρεστο και τό άνικανοποίητο!

Όστόσο, μέσα άπό τίς έκδοτικές και τίς έμπορικές δραστηριότητες τής εταιρείας, διακινείται, όπως είδαμε, μιά συγκεκριμένη διδαχή, μιά «άλήθεια», μιά διδασκαλία. Τί είδους διδαχή είναι αυτή; Έκ πρώτης όψεως φαίνεται νά είναι χριστιανική, άφου επικαλείται συνεχώς τήν Άγία Γραφή και προκύπτει, ύποτίθεται, άπό τήν έρμηνεία της. Φαίνεται, επίσης, νά μοιάζει πολύ μέ τή διδαχή τών έσχατολικών χριστιανικών αίρέσεων τής Άμερικής του 19ου αιώνα, του 20ου και τών ήμερών μας. Όμως, προσεκτικότερη μελέτη τής διδαχής αυτής καταδεικνύει ότι ούτε χριστιανική είναι, ούτε χριστιανική μπορεί νά όνομάζεται, έπειδή άκριβώς άπορρίπτει τρεις χριστιανικές άλήθειες, πού άποδέχονται όλες οί χριστιανικές όμολογίες και όλες οί χριστιανικές αίρέσεις και πού άποτελούν θεμέλιο του Χριστιανισμού. Αυτές είναι: α) ή πίστη στήν Άγία Τριάδα, β) ή πίστη στήν θεότητα του προσώπου του Ίησου Χριστού και γ) ή πίστη στή μετά θάνατον ζωή. Αυτό σημαίνει, ότι μέ τό πρόσχημα του Χριστιανισμού ή διδαχή τής «Σκοπιās» άπομακρύνει άπό τή χριστιανική πίστη και άποκλείει άπό τήν διά του Χριστού σωτηρία. Αυτός είναι και ό μεγαλύτερος και σοβαρότερος κίνδυνος. Ό πρώτος κίνδυνος (τής οικονομικής άφαιμίαξης) είναι φυσικός και προσωρινός. Ό δεύτερος κίνδυνος (του άποκλεισμού άπό τή σωτηρία) είναι πνευματικός και αιώνιος.

Συμπερασματικά, ή όρθή άπάντηση στό έρώτημα για τήν ταυτότητα και τόν χαρακτήρα τής όργάνωσης τών «Μαρτύρων του Ίεχωβά», είναι ότι ή «Σκοπιά» είναι, τελικά, και κερδοσκοπική έπιχείρηση και θρησκευτική όργάνωση. Τό πιό άπό τά δύο προηγείται φαίνεται νά έχει δευτερεύουσα σημασία.

Έρεός Σωτήριος Ό. Άθανασούλιας

